Autor Guste Santini
Srijeda, 07 Travanj 2010 09:13

Neke su tvrtke tiho napustile poslovnu aktivnost u Hrvatskoj. Neke se na taj potez pripremaju. Neke tvrtke iznoseći konkretne razloge smanjenja svoje poslovne aktivnosti uvijene u celofan to najavljuju. Domaći će investitori ako se stvari ne promjene slijediti taj obrazac.

Mala, otvorena, tranzicijska, nerazvijena zemlja objektivno ima mali broj stpnjeva slobode. Tako je uvijek bilo. Tako je danas. Male zemlje, Lenjinove privilegirane nacije, koje su uspjele u svom razvoju, činjenica da su male, identificirale su kao resurs i danas su dio razvijenog svijeta. Dovoljno je spomenuti Švicarsku, Dansku, Finsku, Austriju, Norvešku, Švedsku ....

Tzv. Velike zemlje, po kriteriju nacionalnog tržišta, svoj su razvoj temeljile na protekcionizmu/intervencionizmu kako bi postali svjetski igrači. Njarazvijeniji, nekada Velika Britanija danas SAD, zagovarali su tržišnu utakmicu sa što manje ograničenja. Velika Britanija je izgubila utakmicu; danas utakmicu gubi SAD. Kriza je najbolji pokazatelj/katalizator učinaka liberalističke/neoliberalističke politike. Sve su to napisali Marx i Engels u Manifestu komunističke partije.

Hrvatska je prihvatila tržišni model privređivanja. Nije to moderni kapitalizam. To je kapitalizam u nastajanju („novo nastaje u krilu starog“) koji nije zaboravio jučer ali još nije spozno ono što ga očekuje sutra. Tako vladajući zagovaraju tržišne kriterije, a oporba štiti radnike. Jedni i drugi to rade na tržišno neprihvatljiv način. Posljedica je prepoznatljiva. **Sustav dengenerira i nije u stanju da odgovori zahtjevu kriznog vremena.**
Ovo tim više ako se ima u vidu da centralna banka, uz ograničenja koja se temelje na činjenici da su poslovne banke u vlasništvu stranih banaka, provodi monetarnu i kreditnu politiku na tržišnim načelima.

Posljedica te i takve politike je precijenjeni tečaj, nedopustivo visoke kamatne stope i nedopustiva visoka porezna presija. Cijena koju plaćamao je rasprodaja obiteljskog srebra i snažni rast inozemnog duga. Ta i takva politika, kako je godinama ukazivano na ovim stranicama, neće ići u nedogled. Vjerovnici će kad tad reći: „gospodo vrijeme je da servisirate svoj dug i da živite od svog rada“.

Kriza ona naša nacionalna i njezin katalizator (svjetska kriza) dramatiziraju stanje u hrvatskom gospodarstvu koju neće umanjiti nikakav make up bez obzira koliko vladajući nastojali svoje mjere takvim javnosti prikazati.

Primjer „oslobađanja“ deset milijardi od strane centralne banke, koji sam komentirao u prosincu prošle godine i danas je aktuelan. Naime, modeli A, B, sada se sprema i C nisu rješenje problema već vatrogasne mjere sa skromnim učincima. Početkom travnja vidimo da od mogućih deset milijardi nije gospodarstvu usmjerno ni deset posto. Kako postoji vremenski pomak učinaka to je neizvjesno da li će uopće spomenute mjere dati bilo kakve pozitivne rezultate.

Sve to i mnogo više vide strani investitori. **Neće proći mnogo vremena kada će i domaći invesitori shvatiti da se stvari ne mjenjaju i da treba napustiti područje Hrvatske u proizvodnom pogledu.** Valja znati da kpaital, iako ima nacionalnu karakteristiku, ipak se primarno okreće u pravcu što veće oplodnje. To je, konačno, bit samog kapitalizma. Kapitalizam sa ljudskim likom tek je figura bez sadržaja.

I dok se strani nvestiori opraštaju od Hrvatske „u rukavicma“ domaći proizvođači pokušavaju uvjeriti Vladu da su potrebne snažne promjene. Kada izgube nadu, koja istina posljedna umire, napustit će Hrvatsku. Samo nekoliko takvih slučajeva je dovoljno da u Hrvatskoj natane drama koja može imati nesagledivih posljedica.

Stoga, nije slučajno da sam krajem prošle godine predložio **„Poreznu reformu u uvjetima krize“** kako bih ukazao na potrebne promjene. Ovim ne tvrdim da sam našao rješenje iako do dana današnjeg nisam čuo značajnijih primjedbi, već doprinos mogućim promjenama. Jasno da reforma mora biti iskorak mogućeg ali ipak dostatan iskorak da pokrene ovu baruštinu kako ista ne bi postala naša sudbina.

Stoga zaključujem. Hrvatska ima ozbiljnih problema. Način kako se rješavaju nisu dobri i ovaj pristup ne samo da ne riješava problem već ga usložnjava. Potrebna nam je Nova ekonomska politika. Namjerno parafraziram Lenjina, jer ako je on mogao priznati zabludu zašto to ne bi mogli i mi? **Nova ekonmska politika nametnut će i Strategiju razvoja koja će biti pretočena u operativne planove, a ekonomska politika će biti aktivni katalizator ubrzanja procesa - taktika provedbe.**